

Notat

MILJØMINISTERIET

By- og Landskabsstyrelsen

J.nr.

Den 26. maj 2010

Kommentarer til Peter Pags andet supplerende notat om lovforslag om testcenter for store vindmøller ved Østerild

Peter Pagh er i notat af 24. maj 2010 i forlængelse to tidligere notater af 11. maj og 20. maj 2010 kommet med en supplerende vurdering af, om en række vurderinger i sagen om testcentret ved Østerild er i overensstemmelse med EU's krav til beskyttelse af Natura 2000-områder (habitatdirektivets artikel 6). Baggrunden er Miljøministeriets sammenfattende notat om vurdering af konsekvenser for EU-beskyttet natur ved etablering af testcentret i Østerild.

Peter Pagh mener, at det ikke er muligt at vedtage lovforslaget på det foreliggende grundlag uden at komme i konflikt med EU-retten. Peter Pagh mener, der er mangler på 4 punkter:

- 1) *indirekte påvirkninger* af Natura 2000-områder som følge af projektet (især hydrologiske)
- 2) manglende hensyntagen til fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 4, stk. 4, sidste punktum, hvorefter medlemslandene skal bestræbe sig på at undgå forurening eller forringelse af levesteder også uden for disse beskyttede områder.
- 3) I projekt og vurderinger sammenblandes begreberne "*afværgeforanstaltninger*" og "*kompenserende foranstaltninger*"
- 4) Hypotetiske muligheder for at undgå skadevirkning forveksles med direktivets krav om at vished for, at der ikke sker skade.

Ad. 1. Indirekte påvirkninger

Peter Pagh bekræfter Miljøministeriets opfattelse af, at såvel direkte som indirekte virkninger af et projekt skal vurderes i forhold til en evt. virkning på naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget, herunder arternes levesteder og andre arter, som disse måtte være afhængige af. Peter Pagh mener imidlertid, at der mangler vurderinger.

Det illustrerer han primært ved at henvise til, at det i et notat af 10. maj 2010 om skønsmæssige anlægs- og driftsbudgetter for testcentret anføres, at der for at undgå merudvaskning af nærings-salte til Vullum Sø i et nærtliggende Natura 2000-område skal laves en vådområdeindsats og graves en grøft for at lede næringsstoffoldigt vand uden om Vullum Sø. Peter Pagh mener, at dette vil kunne påvirke vandtilførslen til søen og at denne påvirkning ikke er vurderet.

Miljøministeriets bemærkninger:

Miljøministeriet er enig i Peter Pags vurdering af det retlige grundlag. Hele testcentret er planlagt etableret udenfor Natura 2000-områder, og vurderinger i forhold til områderne vedrører derfor evt. påvirkning ind i områderne, direkte som indirekte.

Miljøministeriet mener, at de relevante forhold i den sammenhæng er vurderet, herunder det væsentlige spørgsmål om evt. nærings saltudvaskning fra skovrydning, som Peter Pagh også flere gange henviser til.

Det har tidligere været overvejet at omlægge grøfter omkring Vullum Sø som led i afværgeforanstaltninger, men det har vist sig, at behovet for foranstaltninger til at begrænse nærings saltudledning kan dækkes via skovbrugsforanstaltninger, ekstensivering af landbrugsjord samt vådområder, jf. notat af 12. maj 2010 fra Orbicon og og notat af 21. maj fra Skov- og Naturstyrelsen. Spørgsmålet om evt. påvirkning af vandtilførslen til Vullum sø er således ikke længere relevant. Det skal iøvrigt bemærkes, at Orbicon på et tidligere tidspunkt (i notat af 17. marts 2010) har vurderet, at Vullum Sø er grundvandsfødt, og at vandstanden ikke ville blive ændret, selv med en løsning med omløb.

Hvad angår støj, som Peter Pagh også nævner, er det Miljøministeriets opfattelse, at der er tale om en påvirkning, som det ud fra en proportional betragtning især på grund af afstanden til og karakter af de pågældende Natura 2000-områder ikke skønnes relevant at vurdere nærmere.

Ad. 2 Beskyttelse af arter uden for Natura 2000-områder

Peter Pagh påpeger, at Miljøministeriet i sit sammenfattende notat ikke har reflekteret fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 4, stk. 4, som supplerer den generelle beskyttelse af fuglearter (udenfor fuglebeskyttelsesområder), som fremgår af direktivets artikel 3. Han anfører, at reglerne efterlader et vidtgående skøn i vurdering af en evt. påvirkning af levesteder udenfor fuglebeskyttelsesområder, og at disse levesteder ikke er omfattet af kravet om vurdering i artikel 6, stk. 3, der vedrører levesteder i Natura 2000-områder.

Peter Pagh peger endvidere på i lyset af EU-domstolens dom C-418/04, at påvirkning fra projekter udenfor fuglebeskyttelsesområder, der kan begrænse fugles anvendelse af et fuglebeskyttelsesområde er omfattet af kravet om konsekvensvurdering, f.eks. hvis de kan indebære en barrierevirkning i forhold til fuglenes adgang til området. Peter Pagh mener ikke, at der foreligger en vurdering af testcentrets evt. barrierevirkning.

Peter Pagh anfører, at det er tænkeligt, at EU-domstolen vil anlægge en tilsvarende fortolkning for dyrearter omfattet af habitatdirektivet, f.eks. odder, uanset at der ikke er regler, der modsvarer fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 4, stk. 4, sidste punktum.

Miljøministeriets bemærkninger

Miljøministeriet medgiver, at der i Miljøministeriets notat i beskrivelsen af fugledirektivets beskyttelse udenfor fuglebeskyttelsesområder burde have været en reference til fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 4, stk. 4, sidste punktum. Miljøministeriet er samtidig enig i, at denne bestemmelse understøtter kravet om konsekvensvurdering, således at anlæg udenfor fuglebeskyttelsesområder, der har virkning ind i området, også skal vurderes, hvis det er relevant.

Miljøministeriet skal i den sammenhæng bl.a. henvise til DMU's vurdering af 7. maj 2010, hvor DMU bl.a. vurderer i forhold til fuglebeskyttelsesområder, at testcentret ingen påvirkning giver ind i områderne, der kan påvirke arter på udpegningsgrundlagene.

Hvad angår rækkevidden af habitatdirektivet i forhold til beskyttede arter er Miljøministeriet ikke enig med Peter Pagh i fortolkningen, at habitatdirektivet rummer generelle bestemmelser, der direkte modsvarer fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 4, stk. 4, sidste punktum. Det betyder imidlertid ikke, at direktivet ikke rummer generelle regler om beskyttelse af arters levesteder udenfor habitat-

områder. Habitatdirektivets artikel 12 rummer netop for en række specifikke arter en generel beskyttelse af yngle- og rasteområder, bl.a. for odderen. Denne beskyttelse er varetaget i projektet med afværgeforanstaltninger, der skal opretholde den økologiske funktionalitet af artens yngle- og rasteområder.

Ad. 3 Afværgeforanstaltninger vs. kompenserende foranstaltninger.

Peter Pagh henviser til, at det er forkert, når der i det foreliggende materiale anvendes begrebet afværgeforanstaltninger i forhold til enhver foranstaltning, der skal hindre en skadelig virkning. Det er vigtigt at skelne mellem afværgeforanstaltninger og kompenserende foranstaltninger, der har forskellig retlig betydning i forhold til habitatdirektivets artikel 6.

Miljøministeriets bemærkninger:

Miljøministeriet er enig i Peter Paghs retlige sondring mellem afværgeforanstaltninger og kompenserende foranstaltninger.

Det har været en grundlæggende forudsætning fuldt ud at opveje eventuel skadelig virkning på Natura 2000-områder ved at integrere afværgeforanstaltninger i projektet. Miljøministeriet vurderer, at der er integreret afværgeforanstaltninger i et omfang, så påvirkning fra projektet ind i Natura 2000-områder er hindret.

Der foreligger således ikke en fravigelse af beskyttelsen efter habitatdirektivets artikel 6, stk. 4, og dermed er behovet for at iværksætte kompenserende foranstaltninger ikke relevant.

Ad. 4. Muligheder for at undgå skade forveksles med vished

Peter Pagh anfører, at påvisning af muligheder for at iværksætte afværgeforanstaltninger til at undgå merudledning af næringsalte ikke rummer tilstrækkelig sikkerhed for, at projektet ikke skader. Kritikken svarer til Peter Paghs tidligere kritik i notat af 20. maj 2010.

Miljøministeriets bemærkninger:

Miljøministeriet kan henvise til sine bemærkninger i notat af 23. maj 2010 som kommenterer Peter Paghs notat af 20. maj 2010. Heraf fremgår:

”Hvad angår spørgsmålet om afværgeforanstaltninger i forhold til evt. næringsstofudledning er der lavet en detaljeret, faglig vurdering, der kortlægger en evt. påvirkning i form af merudledning af næringsalte. I fortsættelse heraf konkluderes det, at ved at integrere afværgeforanstaltninger i projektet i form af vådområder eller ekstensivering af landbrugsjord kan der skabes sikkerhed for, at der ikke sker en merudledning til Natura 2000-områder som følge af rydning af skov. Vurderingen bygger bl.a. på den solide faglige viden, der er opbygget i forbindelse med vandmiljø-vådområder.

Miljøministeriet er på den baggrund ikke enig med Peter Pagh i, at der ikke hermed er tilvejebragt en tilstrækkelig vished.”

Vurderingen, der her henvises til, er Orbicons notat af 12. maj 2010, og det er samtidig angivet, at Skov- og Naturstyrelsen har udarbejdet et notat af 21. maj 2010, som konkret redegør for, på hvilke arealer, der etableres vådområder, hvilket yderligere understøtter visheden for, at merudledning af næringsalte kan undgås.

På dette grundlag er det fortsat Miljøministeriets opfattelse, at det nationale testcenter ikke er i strid med EU-retten, idet der er gennemført vurderinger og undersøgelser af den eventuelle påvirkning, etablering og drift af testcenteret måtte have på arter og naturtyper, der skal beskyttes efter habitat-

og fuglebeskyttelsesdirektiverne. Vurderingerne er gennemført på grundlag af de krav, der gælder efter direktiverne, herunder habitatdirektivets artikel 6, stk. 3. VVM-redegørelsens konklusioner er i den forbindelse blevet konkretiseret og kvalificeret. Vurderingerne har hver især givet grundlag for med en høj sikkerhedsmargin at integrere omfattende afværgeforanstaltninger i projektet for at tilgodese EU-forpligtelserne.

Miljøministeriet har sammenholdt vurderingerne med de EU-retlige krav og vurderer samlet set, at et nationalt testcenter i Østerild ikke er i strid med EU-retten.